

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření základní školy
Financial Management of Primary School

Student: Pavlína Skotnicová
Vedoucí bakalářské práce: Ing. David Lenert, PhD., MBA

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student: **Pavína Skotnicová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 02 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hospodaření základní školy**
Financial Management of a Primary School

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika školství
 3. Financování základního školství
 4. Analýza hospodaření a činnosti základní školy
 5. Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 310 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Lenert, Ph.D., MBA**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě 11. 5. 2012

Pavλίna Skotnicová

Obsah

1 Úvod	2
2 Charakteristika školství	4
2.1 Struktura školské soustavy	4
2.1.1 Obecné principy vzdělávání	4
2.1.2 Mezinárodní standartní klasifikace vzdělávání ISCED	8
2.1.3 Dělení pravomocí ve školství	9
2.2 Organizace školství	12
2.2.1 Národní program rozvoje vzdělávání	12
2.2.2 Legislativní rámec školství	13
3 Financování základního školství	14
3.1 Základní východiska financování	14
3.2 Mechanismy financování	15
3.3 Členění finančních prostředků	15
3.3.1 Neinvestiční náklady	16
3.3.2 Investiční náklady	16
3.4 Metody financování školství	17
3.5 Hospodaření základních škol	18
4 Analýza hospodaření a činnosti základní školy	19
4.1 Hospodaření školy za rok 2007	21
4.2 Hospodaření školy za rok 2008	24
4.3 Hospodaření školy za rok 2009	27
4.4 Hospodaření školy za rok 2010	31
4.5 Hospodaření školy za rok 2011	35
5 Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení	39
5.1 Zhodnocení analýzy hospodaření	39
5.2 Návrhy a doporučení na zlepšení	42
6 Závěr	44
Seznam použité literatury	45
Seznam zkratk	47
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Školství a jeho koncepce patří mezi nedílné součásti vzdělávací politiky každého státu. Každý stát by měl věnovat dostatečně velkou pozornost stavu svého školství. Úroveň školství a příslušné typy škol mají totiž zásadní vliv na kulturní, hospodářský a také sociální rozvoj dané země. Vzdělávání tudíž musí působit jako pozitivní externalita, ze které má prospěch každý subjekt v dané zemi. Vzdělávání občanů v zemi lze zařadit mezi obecné zájmy společnosti a je nutné zde zmínit, že každý občan má právo na vzdělání.

Prioritním cílem vzdělávání je rozvoj osobnosti studentů a žáků, přičemž důraz je kladen na rozvoj jejich schopností, dovedností, zájmů a na případný sociální rozvoj ve společnosti. Základní vzdělání je v České republice ze zákona povinné a tudíž všichni občané musí tohoto vzdělání dosáhnout. Základní vzdělání je prostředkem k tomu, aby se děti naučili tvořivě myslet a komunikovat a toto potom uplatnili ve svém dalším studijním i osobním životě.

Tato práce je zaměřena na objasnění podstaty hospodaření základních škol v České republice, přičemž pozornost je zaměřena na důležitost a také významnost českého školství. Jde tedy především o to zaměřit se na finanční toky, které proudí do školství.

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit hospodaření základní školy, jejímž zřizovatelem je obec, a doporučit možná zlepšení. K dosažení tohoto cíle byly použity metody popis, analýza a komparace.

Druhá kapitola této práce je zaměřena na charakteristiku školství, popisuje práva občanů ČR na vzdělání a povinnost devítileté školní docházky. Dále se soustřeďuje na obecné principy vzdělávání, organizaci a způsob ukončení jednotlivých druhů škol. Další část kapitoly popisuje dělení pravomocí na ústřední, regionální a místní úrovni, věnuje se základním koncepcím školství a legislativě.

Třetí kapitola popisuje samotný systém financování školství a jeho mechanismy s popisem tvorby republikových a krajských normativů. Závěr kapitoly vymezuje hospodaření základního školství, způsob zřizování základních škol a nakládání s majetkem.

Čtvrtá kapitola je založená na analýze vybrané základní školy v letech 2007-2011, přičemž každý rok je posuzován v samostatné kapitole. Analyzovány jsou finanční toky a jsou zde uvedeny rozbor hospodaření v jednotlivých letech.

V následující kapitole jsou zjištěné skutečnosti porovnávány v celkovém pětiletém období a je zhodnocen hospodářský výsledek základní školy. Na konci kapitoly jsou uvedeny návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření.

Podkladem pro řešení analýzy jsou informace z interních materiálů organizace a internetových stránek základní školy. Neméně důležitým zdrojem je odborná literatura a internetové stránky MŠMT.

2 Charakteristika školství

Dle Ústavy je Česká republika definována jako svrchovaný, demokratický a jednotný právní stát, který je založený na úctě k právům a také ke svobodám občana a člověka. Součástí ústavního pořádku je zde Listina základních práv a svobod, kde je zakotveno právo každého občana na svobodnou volbu povolání, které předchází příprava související s pracovním výkonem.¹

Zmíněná příprava na budoucí povolání ve skutečnosti znamená možnost dosáhnout požadovaného vzdělání, které je nutné k výkonu dané práce. Každý občan České republiky má totiž právo na bezplatné vzdělání na základních a středních školách a podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách. Doba povinné školní docházky je již několik let stanovena na 9 let. Po absolvování střední školy a po posouzení studijních schopností se může žák rozhodnout, zda bude či nebude studovat na vysoké škole.

Na vzdělání má nárok každý občan a to bez diskriminace z důvodu barvy pleti, rasy, jazyka, pohlaví, víry či náboženství, národnosti, majetku, sociálního či etnického původu.

2.1 Struktura školské soustavy

Předmětem této kapitoly je struktura školské soustavy, její stupně a jednotlivé principy. Cílem tohoto textu je objasnit funkce, které jsou přiřazené daným stupňům vzdělání a to tak, aby byla celá problematika hospodaření škol následně zcela pochopena.

2.1.1 Obecné principy vzdělávání

Školská zařízení jsou nedílnou součástí výchovně vzdělávací soustavy v České republice. Školní rok se dělí na období školního vyučování a období školních prázdnin. Ve školách se vyučuje v pětidenním vyučovacím týdnu, vyučovací hodina je

1 PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. Poslanecká sněmovna: *Listina základních práv a svobod*. [online]. [29.3.2012]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

v délce 45 minut. Během školního roku mají žáci několik prázdnin - vánoční, velikonoční a letní, které trvají dva měsíce.

Základní vzdělávání se uskutečňuje v denní formě vzdělávání. Střední a vyšší odborné vzdělávání se uskutečňuje v denní, večerní, dálkové, distanční a kombinované formě vzdělávání, přičemž všechny tyto formy jsou rovnocenné.²

Průběžné vzdělávání každého občana se odvíjí od stanovených zásad a specifických cílů, které jsou definovány v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen „školský zákon“).

Druhy škol jsou podle zákona č. 561/2004 Sb.:

- mateřská škola,
- základní škola,
- střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště),
- konzervatoř,
- vyšší odborná škola,
- základní umělecká škola,
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.³

Školský zákon upravuje všechny zmíněné typy škol s výjimkou vysokých škol, kterými se nazývá. Vysoké školy upravuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Předškolní vzdělávání

Tento stupeň vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho citovém, rozumovém a tělesném vývoji. Dítě si osvojuje základní pravidla chování, základní životní hodnoty a mezilidské vztahy. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a vytváří předpoklady pro pokračování ve vzdělání.

2 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

3 MŠMT: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. [29.3.2012]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

Předškolní vzdělávání se organizuje v mateřských školách, které jsou ve většině případů zřizovány pro děti od tří do šesti let. Docházka do těchto zařízení není povinná, přednostně se přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud nelze dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky přijmout z kapacitních důvodů, zajistí obec, v níž má dítě místo trvalého pobytu, zařazení do jiné mateřské školy.⁴

Základní vzdělávání

Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a byli motivováni k celoživotnímu vzdělávání. Učí se být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám. Učí se poznávat své schopnosti a uplatňovat je při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.⁵

Povinná školní docházka trvá devět let a základní školy jsou v České republice rozděleny do dvou stupňů. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. Základní školu navštěvují obvykle žáci ve věku od 6 do 15 let.

Střední vzdělávání

Sekundární vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti a schopnosti získané v základním vzdělávání. Poskytuje obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělání dále vytváří předpoklady pro pokračování v navazujícím vzdělání a přípravu pro výkon povolání.

Úspěšným ukončením příslušného programu středního vzdělávání se dosahuje těchto stupňů vzdělání:

- střední vzdělání,
- střední vzdělání s výučním listem,
- střední vzdělání s maturitní zkouškou.⁶

4 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

5 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

6 MŠMT: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. [29.3.2012]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

Střední vzdělávání trvá 1 až 2 roky a je určeno pro studenty, kteří vyžadují speciální potřeby tj. mentálně postižení žáci. Střední vzdělání s výučním listem trvá 2 až 3 roky a zaměřuje se na vyučení učňů v daném oboru. Žáci ale nemohou pokračovat ve studiu na vysoké škole. Střední vzdělání s maturitou je možné získat po 4 letech denního studia a studenti mohou následně navštěvovat vysokou školu.

Vzdělávání v konzervatoři

Vzdělávání v konzervatoři rozvíjí znalosti a dovednosti studentů získané v základním uměleckém vzdělání. Cílem je poskytnout studentům všeobecné vzdělání a připravit je pro výkon náročných uměleckých činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění.

Úspěšným ukončením vzdělávacího programu lze dosáhnout těchto stupňů vzdělání:

- střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- vyšší odborné vzdělání v konzervatoři.⁷

Vyšší odborné vzdělávání

Terciální vzdělávání rozvíjí a prohlubuje znalosti a dovednosti, které student získal ve středním vzdělávání a připravují studenty na výkon povolání. Toto vzdělávání obsahuje teoretickou přípravu a praktickou přípravu. Praktická příprava se uskutečňuje formou odborné praxe na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a mají se školou uzavřenou smlouvu.

Délka tohoto vzdělání v denní formě je 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů je to 3,5 roku. Vyšší odborné vzdělání je ukončeno absolutoriem a titulem absolventa DiS.⁸

7 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

8 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

Základní umělecké vzdělávání

Vzdělávání v těchto typech škol poskytuje vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech. Připravují studenty na vzdělávání na středních školách, konzervatořích a na vysokých školách příslušného zaměření. Organizují přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé.⁹

Jazykové vzdělávání s právem státní jazykové zkoušky

Vzdělávání v jazykových školách poskytuje vzdělání v cizích jazycích a může být ukončeno:

- státní jazykovou zkouškou základní,
- státní jazykovou zkouškou všeobecnou,
- státní jazykovou zkouškou speciální.

Dokladem o úspěšně vykonané státní jazykové zkoušce je vysvědčení o státní jazykové zkoušce.¹⁰

2.1.2 Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání - ISCED (International Standard Classification of Education) byla vypracována a vydána UNESCO v roce 1976, aby sloužila jako nástroj vhodný pro shromažďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku. Má 7 stupňů:

- ISCED 0 - preprimární vzdělávání (bez vzdělání),
- ISCED 1 - primární vzdělávání (1. - 5. ročník základní školy),
- ISCED 2 - nižší sekundární vzdělávání (6. - 9. ročník základní školy, nižší stupně víceletých gymnázií),
- ISCED 3 - vyšší sekundární vzdělávání (střední školy),

9 VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.

10 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

- ISCED 4 - postsekundární vzdělávání nižší než terciární (pomaturitní studium),
- ISCED 5 - první stupeň terciárního vzdělávání (magisterské studium, bakalářské studium, vyšší odborné vzdělání),
- ISCED 6 - druhý stupeň terciárního vzdělávání (doktorský studijní program).¹¹

2.1.3 Dělení pravomocí ve školství

Veřejná správa školství je v ČR decentralizovaná a školy mají tudíž autonomii. Školství je tedy možné dělit na státní správu školství a tzv. samosprávu školství. Státní správa ve školství je uskutečňována na těchto úrovních:

- ústřední úroveň - MŠMT, Česká školní inspekce,
- regionální úroveň - kraj,
- místní úroveň - obec, ředitel školy.

Samospráva je vykonávána obcí, svazky obcí, školskou radou či krajem.¹²

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků, které přiděluje ze státního rozpočtu, z Národního fondu a prostředků ze zahraničí. Řídí výkon státní správy ve školství a odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy. MŠMT po stránce hospodářské rozepisuje krajským úřadům v celém rozsahu finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro školy zřízené obcemi a svazky obcí, pro školy a školská zařízení zřizované kraji, pro školy a školská zařízení jiných zřizovatelů.

MŠMT řídí výkon státní správy ve školství a odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy. Vytváří podmínky pro výkon ústavní a ochranné výchovy, preventivně výchovné péče a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Dále vede Rejstřík škol a školských zařízení všech zřizovatelů. Ze státního rozpočtu

¹¹ Český statistický úřad: *Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání-ISCED*. [online].[30.3.2012].

Dostupnéz:http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced_

¹² HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly)*. Ostrava: VŠB- TU Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2.

jsou poskytovány prostředky jen pro ty školy a školská zařízení, která jsou v tomto rejstříku zapsána.¹³

Česká školní inspekce je upravena školským zákonem a jejím hlavním úkolem je analyzovat informace o vzdělávání dětí, činnost jednotlivých škol a školských zařízení. Dále na školách kontroluje i efektivnost využívání hospodářských prostředků a dodržování právních předpisů v oblasti školství. Člení se na jednotlivé inspektoráty, v jejím čele stojí ústřední školní inspektor.¹⁴

Kraj je povinen zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním. Dále zajišťuje podmínky pro jazykové, základní umělecké a zájmové vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy.

Kraj zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu a z jiných zdrojů. Dále může kraj těmto právnickým osobám přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu.¹⁵

Obec je povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec zřizuje a zrušuje základní školu, zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Dále obec nebo svazek obcí zřizuje a zrušuje mateřské školy, mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny a zařízení školního stravování.

13 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

14 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

15 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

Obec nebo svazek obcí zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu a z jiných zdrojů. Dále může těmto právnickým osobám přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu a přidělovat dotace k částečné úhradě výdajů na provoz a provádět s nimi finanční vypořádání.¹⁶

Ředitel školy a školského zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí odpovídá za celkový chod školy, stanovuje organizaci a podmínky provozu školy a školského zařízení. Odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb a vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a pro práci školské rady.

Ředitel školy odpovídá za použití finančních prostředků státního rozpočtu v souladu s účelem, na který byly přiděleny a předkládá rozbor hospodaření podle závazné osnovy a postupu stanoveného ministerstvem.¹⁷

Školská rada se zřizuje při základních, středních a vyšších odborných školách. Umožňuje zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Pokud je součástí právnické osoby více těchto škol, je možné zřídit jednu školskou radu. Školskou radu zřizuje zřizovatel, stanovuje počet jejích členů a vydává volební řád. Třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a třetinu volí pedagogičtí pracovníci školy. Členem školské rady nemůže být ředitel školy.

Funkční období členů je tři roky. Ředitel školy zajistí v souladu s volebním řádem řádné uskutečnění voleb do školské rady. Školská rada zasedá nejméně dvakrát ročně, na svém prvním zasedání stanoví jednací řád a zvolí předsedu.

16 VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

17 MŠMT: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. [29.3.2012]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

K přijetí jednacího řádu je třeba souhlas nadpoloviční většiny všech členů školské rady.¹⁸

2.2 Organizace školství

Následující text je věnován základním koncepcím školství a legislativě, která se školstvím úzce souvisí.

2.2.1 Národní program rozvoje vzdělávání

Koncepce školství v sobě zahrnuje jeho rozvržení v České republice. Základní koncepční dokument byl vydán v roce 2001 a dotýká se celé vzdělávací soustavy. Vznikl na základě usnesení vlády České republiky z dubna 1999. Jde o Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, tzv. Bílou knihu. V tomto dokumentu byly schváleny hlavní cíle vzdělávací politiky, které se následně staly východiskem pro celou koncepci rozvoje a vzdělávání.¹⁹

Národní program rozvoje vzdělávání tedy formuluje:

- vládní záměry v oblasti vzdělávání,
- legislativní a organizační opatření,
- rozvojové programy, apod.

„Česká Bílá kniha je pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu. Má se stát závazným základem, z něhož budou vycházet konkrétní realizační plány rezortu, s přesahem do širší sféry vzdělávání, jak je předpokládají zákony o školství a vládní strategické plánování sociálně ekonomického rozvoje.“²⁰

Jako hlavní cíle tohoto programu byly stanoveny:

18 MŠMT: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. [29.3.2012]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

19 VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.

20 Citace: <http://www.msmt.cz/bila-kniha/narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-bila-kniha-2001>

- celoživotní učení pro všechny,
- přizpůsobování vzdělávacích programů potřebám života ve společnosti,
- monitorování a hodnocení kvality a efektivity vzdělávání,
- otevřenost vzdělávacích institucí,
- proměna role a profesní perspektivy pedagogických a akademických pracovníků,
- přechod k odpovědnému spolurozhodování.²¹

2.2.2 Legislativní rámec školství

Vzdělávací systém je samozřejmě nutné regulovat určitými právními normami a to proto, aby se předešlo zmatkům či případnému chaosu v tomto systému. Jedná se o legislativní pravidla, která se musí dodržovat. Právní předpisy vychází z Národního programu rozvoje a vzdělávání, z programových prohlášení vlády či ze stanovených záměrů rozvoje a vzdělávání v České republice. Je nutné také respektovat mezinárodní úmluvy a závazné předpisy Evropské unie.

Hlavní právní normou legislativního rámce českého školství je v současné době zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, který je souhrnou právní normou. Tento zákon určitým způsobem charakterizuje a především vymezuje okruh regionálního školství, definuje podmínky, které je nutné v rámci vzdělávání a rozvoje realizovat a akceptovat. Zároveň také vymezuje povinnosti fyzických, ale i právnických osob při procesu vzdělávání a rozvoje. Dalšími důležitými právními normami jsou:

- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona,
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících,
- Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením,
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči,

21 HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly)*. Ostrava: VŠB- TU Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2.

- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

3 Financování základního školství

Předmětem této kapitoly je financování základního školství, které je zakotvené ve školském zákoně. Pozornost je nutné zaměřit na definici investičních a neinvestičních výdajů, které jsou přidělovány školám a příslušným školním zařízením. Text se zabývá finančními toky, které plynou základním školám přímo ze státního rozpočtu.

3.1 Základní východiska financování

Školství je považováno za jeden z nejvýznamnějších resortů veřejných výdajů, protože vzdělávání je pro každou zemi velmi důležité. Morální, kulturní a sociální úroveň země totiž odráží vzdělanostní úroveň obyvatelstva. Vzdělávání se tedy stává společenskou i politickou prioritou a je předmětem zájmu všech rozvinutých zemí, což je nutné si uvědomit. Poptávka po vzdělání nezadržitelným způsobem roste a to je ve společnosti vnímáno pozitivně.

Výdaje na školství nesmí být v žádném případě na nízké úrovni, která skoro stěží postačí na provoz příslušného školského zařízení. Zajisté by tyto výdaje měly zabezpečit dostatek finančních prostředků pro rozvoj jedince, který základní školu navštěvuje. Základní škola hraje klíčovou roli pro rozvoj osobnosti. Dnes je nutné investovat do vzdělávání obyvatelstva, což si vláda velmi dobře uvědomuje.

Z hlediska financování se školství dělí na přímo řízené školství (vysoké školy) a na regionální školství (základní školy, střední školy, vyšší odborné školy aj.). Na přímo řízené školství se vynakládá asi 15,5 % z celkových nákladů na školství a na regionální školství se vydává asi 80 % z celkových nákladů. Na hospodářský provoz základních škol a školských zařízení přispívají obce, které získávají dotace ze státního rozpočtu. Většina škol hospodaří jako příspěvkové organizace.²²

22 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

3.2 Mechanismy financování

Financování základního školství je dotováno z více zdrojů, kdy podstatná část financí pochází především z veřejných rozpočtů a také z rozpočtů územních samosprávných celků.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nese odpovědnost za realizaci státní finanční politiky ve školství a to takovým způsobem, že:

- definuje základní principy financování školství,
- vytváří podklady pro sestavení návrhu státního rozpočtu pro odbor školství, které pak předává vládě,
- stanoví závazné zásady pro přidělování finančních prostředků,
- následně přiděluje finanční prostředky školám a zařízením, u kterých je zřizovatelem, nebo jejichž zřizovatelem je církev,
- prostřednictvím krajů přiděluje prostředky institucím zřizovaným krajem,
- přiděluje finanční prostředky školám, bez ohledu na zřizovatele, na kterých probíhají pokusné a rozvojové programy vyhlášené ministerstvem,
- kontroluje využívání přidělených finančních prostředků.²³

3.3 Členění finančních prostředků

Finanční prostředky vynakládané na vzdělávání ze státního rozpočtu jsou účelově vázány, a proto je možné je vynakládat pouze na ty potřeby, pro které jsou ve skutečnosti určeny.

Členění finančních prostředků:

- přímé náklady na vzdělávání hrazené státem,
- ostatní (provozní a investiční) výdaje škol hrazené zřizovateli.

Ministerstvo stanovuje republikové normativy jako výši výdajů připadajících na vzdělávání pro jednoho žáka příslušné věkové kategorie a následně je poskytuje krajským úřadům formou dotace na zvláštní účet kraje.²⁴

23 HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly)*. Ostrava: VŠB- TU Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2.

Krajské úřady v přenesené působnosti prostřednictvím krajských normativů rozepisují a poskytují prostředky:

- právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizují,
- právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizují obce nebo svazky obcí. Při rozpisu vychází z návrhů předložených obecními úřady obcí s rozšířenou působností.²⁵

3.3.1 Neinvestiční náklady

Neinvestiční náklady jsou spojené s financováním školy a člení se na přímé vzdělávací náklady a ostatní provozní náklady. Přímé vzdělávací náklady je možno rozdělit do těchto skupin:

- mzdové náklady - platy, mzdy a ostatní prostředky za provedenou práci,
- odvody - náklady na úhradu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, zákonné pojištění podle vyhl. č. 125/1993 Sb.²⁶

Ostatní provozní náklady souvisí se zajištěním provozu školy. Jde hlavně o energie, opravy, materiál, služby spojů, odpisy apod.

3.3.2 Investiční náklady

Investiční náklady jsou spojené s pořizováním dlouhodobého hmotného majetku s pořizovací cenou nad 40 tis. Kč, případně pořízení dlouhodobého nehmotného majetku s pořizovací cenou nad 60 tis. Kč. Jako investice je označen

24 REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-29-3.

25 REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-29-3.

26 KNIŽÁTKOVÁ, Iveta. *Hospodaření příspěvkové organizace- základní škola*. Ostrava, 2011.

Bakalářská práce. Vysoká škola báňská- Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická,

takový zásah do majetku, který má za následek změnu jeho užívání nebo změnu technických parametrů.²⁷

3.4 Metody financování školství

Finanční prostředky se poskytují podle počtu žáků a také podle nákladnosti daného vzdělávání. Mezi všeobecné zásady pro rozpis finančních prostředků pro školy patří spravedlnost, průhlednost, objektivnost, demokratičnost a hospodárnost.²⁸

Školy získávají finanční prostředky:

- ze státního rozpočtu,
- od svého zřizovatele,
- ze své činnosti,
- z fondů organizací,
- z ostatních zdrojů.

V současném systému je rozpis finančních prostředků ve školství realizován tzv. normativní metodou. Normativy jsou republikové a krajské. Republikové normativy vyjadřují průměrný příspěvek státu na pokrytí nákladů na jednoho žáka na určitém typu školy, jež byly stanoveny jako průměrné hodnoty pro celou republiku. U krajských normativů je to výše výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok. Při tvorbě normativů kraj vychází z:

- dlouhodobého záměru vzdělávání v kraji,
- rámcových vzdělávacích programů,
- rozsahu vyučovací, výchovné, speciálně - pedagogické nebo psychologické činnosti,
- naplněnosti tříd, studijních skupin a oddělení ve školách.

27 KNIŽÁTKOVÁ, Iveta. *Hospodaření příspěvkové organizace- základní škola*. Ostrava, 2011.

Bakalářská práce. Vysoká škola báňská- Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra veřejné ekonomiky

28 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Krajské normativy se všeobecně vyznačují podrobnějším členěním. Stanovují je odbory školství krajských úřadů tzv. místním dohodovacím řízením. Toto řízení probíhá mezi odbory školství krajských úřadů a řediteli škol a školských zařízení zprostředkovaně přes úřady obcí s rozšířenou působností. Normativy jsou určeny pro denní formu studia. Ostatní formy studia dosahují:

- večerní forma: 40 % normativu denního studia,
- dálková forma: 30 % normativu denního studia,
- externí forma: 5 % normativu denního studia.²⁹

3.5 Hospodaření základních škol

Ministerstva zřizují školská zařízení a školy ve formě státních příspěvkových organizací, školských právnických osob či jako organizační složky státu. Kraje je zřizují jako školské právnické osoby a příspěvkové organizace. Registrované církve či náboženské společnosti školy zřizují jako školské právnické osoby či jako ostatní právnické osoby. Fyzické a právnické osoby poté provozují školská zařízení a příslušné školy jako právnické osoby či ostatní právnické osoby.

Jednotlivé základní školy jsou zřizovány jako příspěvkové organizace. Hospodaří s finančními prostředky veřejných rozpočtů, musí se proto řídit zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR. Tyto prostředky jsou účelově vázány, a proto je lze vynakládat jen na ty účely, pro které jsou určeny. Charakteristickým rysem příspěvkové organizace je vlastnická nezpůsobilost, tzn. že majetek nemá ve svém vlastnictví, ale pouze ve správě.

Mezi hlavní výdajové položky na provoz základních škol patří náklady na:

- mzdy, sociální a zdravotní pojištění a přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb,
- energii a materiál,
- daně a poplatky,
- služby, cestovné a ostatní náklady.³⁰

29 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Mezi nejvýznamnější neinvestiční výdaje každé základní školy patří mzdy. Mzdové výdaje se řídí platnými mzdovými předpisy ve školství a dále organizačními pokyny MŠMT z hlediska velikosti tříd, dělení tříd apod. Zaměstnancům základních škol se stanoví plat dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Přísluší jim platový tarif stanovený pro platovou třídu a platový stupeň, do kterých jsou zařazeni.

Mezi hlavní příjmové položky základních škol patří:

- dotace,
- úroky z vlastních finančních prostředků,
- prodej materiálu a majetku,
- ostatní výnosy.³¹

Nejvýznamnější příjmovou položkou jsou dotace. Jedná se o dotace z rozpočtu zřizovatele, dotace z rozpočtu krajského úřadu, případně o dotační programy s podporou fondů Evropské unie.

4 Analýza hospodaření a činnosti základní školy

Základní údaje o škole

Název:	Základní škola, Ostrava - Poruba, Komenského 668 ³²
Sídlo:	Ostrava, Poruba, Komenského 13/668, Ostrava - město
Identifikační číslo:	709 84 727
Právní forma:	Příspěvková organizace
Statutární orgán- ředitelka:	Mgr. Jarmila Krejčířová
Zřizovatel:	Statutární město Ostrava - Městský obvod Poruba
Datum zřízení:	1. 1. 2003

30 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

31 PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

32 Příloha č. 1: Fotografie základní školy Komenského, Ostrava- Poruba

Předmět činnosti:

- poskytování základního vzdělání podle § 5 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol,
- příprava žáků na další studium a praxi podle § 5 odst. 2 školského zákona,
- zabezpečení stravování žáků školy podle § 14 odst. 5 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství,
- provozování školní družiny a školního klubu podle § 20 zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních.

Škola má dlouholetou tradici, její založení se datuje již v roce 1955. Tehdy fungovala jako 2. osmiletá střední škola. Tak jako rostla městská část Ostrava - Poruba zvyšoval se i počet tříd, dětí a učitelů školy. V roce 1956 zahájila škola provoz v stávající budově na ulici Komenského. Tato budova se nachází v historické části Poruby, která je v dnešní době chráněnou památkovou zónou.

V roce 1960 byla slavnostně odhalena bysta Jana Amose Komenského, která je symbolem školy až do dnešních dnů. O rok později se škola přeměnila na Základní devítiletou školu. Po roce 1989 začala probíhat výuka dle projektu Obecná škola, který si klade za cíl změnit klima ve škole. Od roku 1999 se škola specializovala na sportovní třídy s podporou volejbalu. Tento projekt by ukončen jako velmi úspěšný v roce 2005. V roce 2004 bylo rozhodnuto, že se ZŠ Gustava Klimenta spojí se ZŠ Komenského. Optimalizace byla dokončena v roce 2006 sloučením odloučeného pracoviště s hlavní budovou. Od školního roku 2007/2008 jsou žáci vzděláváni podle školního vzdělávacího programu S Komenským nově.

V současné době plní žáci vzdělávací program Základní škola, který je rozšířen o výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tito žáci jsou integrováni do běžných tříd a vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Žákům i jejich rodičům nabízí škola odbornou pomoc speciálních pedagogů a reedukační péči pod vedením proškolených učitelů a za spolupráce s poradenským zařízením.

Dotace hodin je posílena zejména v oblasti výuky jazyků, kdy žáci jsou od třetí třídy vyučováni angličtině a od sedmé třídy přibírají němčinu v rámci volitelného předmětu a disponibilních hodin. Prioritou školy je poskytnout kvalitní základní vzdělání ve všeobecně vzdělávacích předmětech, což se promítá na úspěšnosti žáků v soutěžích na úrovni - školy - obvod - okres - kraj. Mimo výukového programu

zajišťuje škola také mimoškolní činnost. Nabízí kroužky hudební, sportovní, dramatické, informatiky, jazykové a přípravy na střední školu. Další aktivity jsou zajišťovány v průběhu celého školního roku jinými organizacemi jednorázově i pravidelně. Při základní škole bylo nově vybudováno multifunkční hřiště, které je žákům i veřejnosti přístupno i v odpoledních hodinách. V budově školy jsou i dvě tělocvičny, jídelna a školní družiny pro žáky prvního stupně.³³

4.1 Hospodaření školy za rok 2007

Tabulka 4.1 Dotace na rok 2007

tis. Kč

Druh příspěvku	Schválený rok 2007	Upravený rok 2007	Poskytnuto k 31.12.2007	Pohle- dávka	Účet 691
SMO - MOb Poruba					
Neinvestiční dotace	2 900,00	3 068,28	3 061,77	6,51	3 068,28
CELKEM					
z toho:					
provozní dotace	2 900,00	2 900,00	2 900,00	6,51	2 906,51
neinvestiční účel. dotace	-	161,77	161,77		161,77
KÚMSK					
Neinvestiční dotace	17 343,00	16 962,00	16 962,00		16 962,00
CELKEM					
z toho:					
prostředky na platy	12 270,00	11 987,00	11 987,00		
ostatní osob. náklady		5,00	5,00		
ostatní (pojistné + FKSP + ost.běžné nákladv)	5 073,00	4 970,00	4 970,00		
CELKEM	20 243,00	20 030,28	20 023,77	6,51	20 030,28

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2007 - Vlastní zpracování

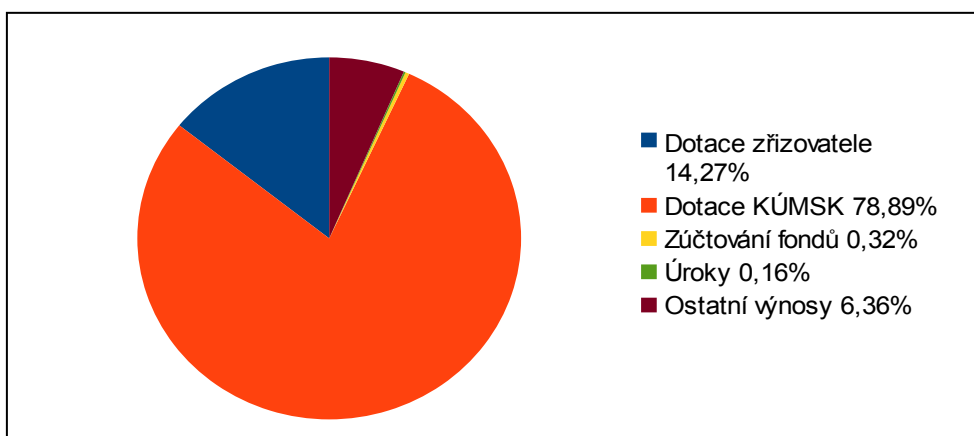
33 ZÁKLADNÍ ŠKOLA KOMENSKÉHO. O škole. [online]. [20.4.2012]. Dostupné z:
<http://www.zskomenskehoporuba.cz/doc.html>

Schválený rozpočet příspěvků pro rok 2007 ve výši 20 243 tis. Kč byl upraven na konečnou výši 20 030,28 tis. Kč. Tato konečná úprava vykazuje celkové snížení o 212,72 tis. Kč.

Upravený rozpočet SMO - MOB Poruba představuje vzhledem ke schválenému rozpočtu zvýšení o 168,28 tis. Kč a to z důvodu účelové dotace na ekologický projekt „EKO“, dále na zřízení internetového připojení a na zajištění plaveckého výcviku. Do účetní skutečnosti se promítla pohledávka za zřizovatelem ve výši 6,51 tis. Kč, která se týká dokrytí rozdílu odpisů DHM. Tento rozdíl bude dokryt v roce 2008 v rámci finančního vypořádání roku 2007.

Upravený rozpočet KÚMSK naopak představuje snížení o 381 tis. Kč. Hlavními důvody bylo snížení prostředků na platy, snížení odvodů na pojistné, FKSP a ostatních běžných nákladů.

Graf 4.1 Celkový přehled výnosů v roce 2007 v %

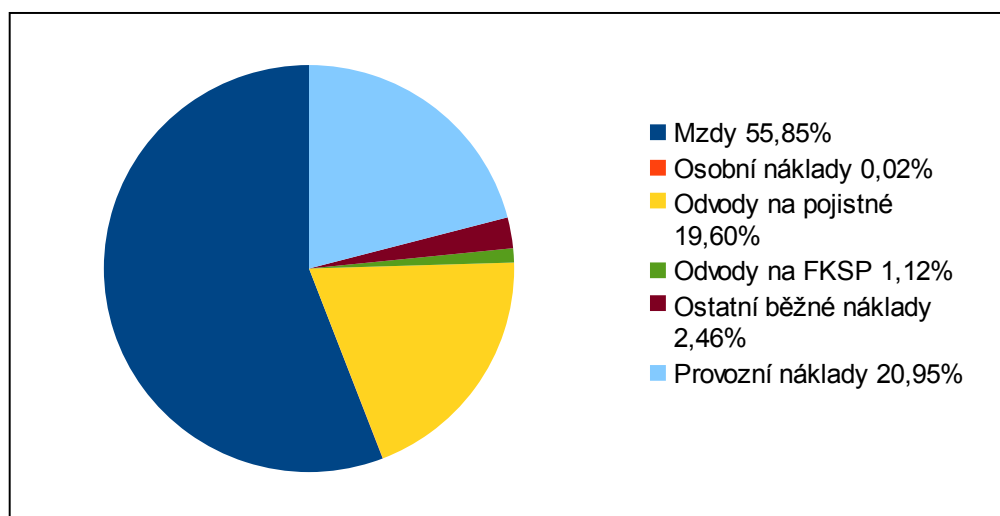
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2007 - Vlastní zpracování

Největší položku výnosů tvořily dotace KÚMSK s částkou 16 962 tis. Kč a dotace zřizovatele SMO - MOB Poruba (3 068,28 tis. Kč).

Mezi ostatní výnosy jsou zařazeny tržby ze služeb ve výši 1 023,21 tis. Kč, tržby z prodeje bezkontaktních čipů 37,03 tis. Kč a jiné výnosy v hodnotě 307,18 tis. Kč např. prostředky od pojišťovny na krytí škod.

V účetní položce zúčtování fondů se promítlo použití darovaných prostředků na krytí výdajů souvisejících s nákupem hygienického materiálu pro žáky a čerpání prostředků rezervního fondu na opravy a údržbu nemovitého majetku v celkové výši 68,55 tis. Kč.

Graf 4.2 Celkový přehled nákladů v roce 2007 v %

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2007 - Vlastní zpracování

Největší část nákladů základní školy v roce 2005 tvořily mzdové náklady, a to 55,85 %, což v peněžním vyjádření bylo 11 987 tis. Kč.

Druhou nejvýznamnější položkou byly provozní náklady ve výši 20,95 tis. Kč. Do této položky řadíme náklady na spotřebu materiálu, spotřebu energií, opravy a údržbu, odpisy. Největší částka v oblasti provozních nákladů byla vynaložena za spotřebu energií (1 851,14 tis. Kč). Další významnou položkou byla spotřeba materiálu v hodnotě 1 434,85 tis. Kč a ostatní služby (589, 16 tis. Kč).

Třetí nejvyšší položku nákladů organizace představovaly odvody na pojistné v částce 4 205,77 tis. Kč.

Tabulka 4.2 Peněžní fondy v roce 2007

tis. Kč

	Fond odměn	Fond FKSP	Rezervní fond	Investiční fond	Ostatní fin. fondv
Stav k 1.1.2007	17,40	298,66	51,30	235,50	0
Příděl z VH	0	-	52,34	0	-
Tvorba	-	239,74	-	262,49	-
Dary	0	0	15,75	0	17,72
Čerpání	0	291,79		191,67	17,72
Stav k 31.12.2007	17,40	246,61	72,56	306,32	0

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2007 - Vlastní zpracování

Prostředky z fondu kulturních a sociálních potřeb byly použity jako příspěvek na rekreace, kulturní a tělovýchovné akce, dále jako příspěvek na stravování, na penzijní připojištění, kulturní akce školy aj.

Zdroje rezervního fondu tvoří kladný hospodářský výsledek za rok 2006 a příjem darů školy. Tyto prostředky se využily např. na opravu střechy, malování, nákup učebních pomůcek.

Investiční fond získal prostředky prostřednictvím odpisů dlouhodobého majetku a následně je využil např. k uvedení bezstravenkového systému výdeje stravy.

Účet - ostatní finanční fondy byl nově zaveden v roce 2005. Vedou se na něm dary určené žákům v souvislosti s lyžařským výcvikem a jinými školními aktivitami.

4.2 Hospodaření školy za rok 2008

Tabulka 4.3 Dotace na rok 2008

tis. Kč

Druh příspěvku	Schválený rok 2008	Upravený rok 2008	Poskytnuto k 31.12.2008	Pohle- dávka	Účet 691
SMO - MOb Poruba					
Neinvestiční dotace	3 100,00	3 302,19	3 302,19	17,80	3 319,99
CELKEM					
z toho:					
provozní dotace	3 100,00	3 100,00	3 100,00	17,80	3 117,80
neinvestiční účel. dotace	-	202,19	202,19		202,19
KÚMSK					
Neinvestiční dotace	16 324,00	16 260,00	16 260,00		16 260,00
CELKEM					
z toho:					
prostředky na platy	11 644,00	11 600,91	11 600,91		
ostatní osob. náklady		8,00	8,00		
ostatní (pojistné + FKSP + ost. běžné nákladv)	4 680,00	4 651,09	4 651,09		
CELKEM	19 424,00	19 562,19	19 562,19	17,80	19 579,99

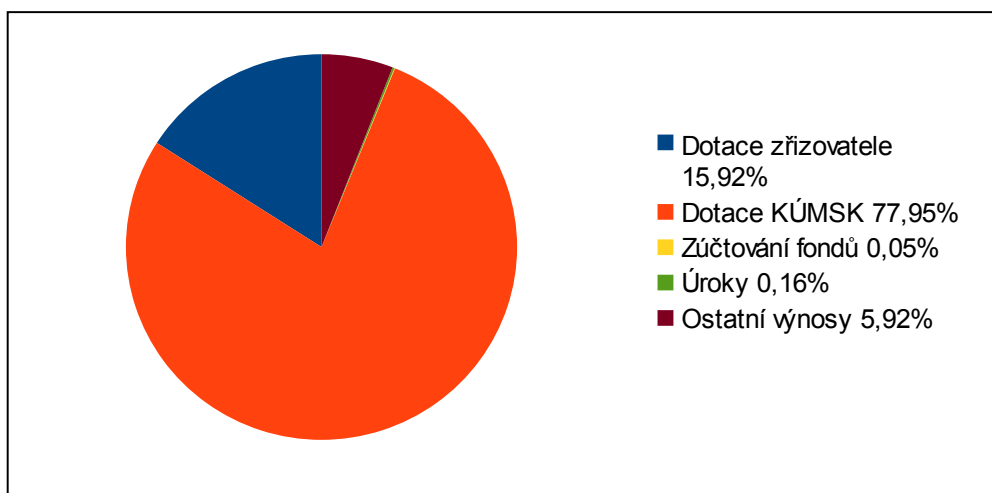
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2008- Vlastní zpracování

Schválený rozpočet příspěvků pro rok 2008 ve výši 19 424 tis. Kč byl upraven na konečnou výši 19 579,99 tis. Kč. Tato konečná úprava vykazuje celkové zvýšení o 155,99 tis. Kč.

Upravený rozpočet SMO - MOb Poruba ve výši 3 319,99 tis. Kč představuje vzhledem ke schválenému rozpočtu zvýšení o 219,99 tis. Kč. Důvodem bylo poskytnutí účelového příspěvku na krytí nákladů souvisejících s projektem „Moderní multimediální učebna, podpora environmentální výchovy dětí a mládeže“ ve výši 100 tis. Kč, dále na pokrytí nákladů na plavání dětí částka 92,19 tis. Kč a účelová dotace 10 tis. Kč na dokrytí úhrady za elektrickou energii pro sportovní hřiště. Kromě účelových příspěvků se do účetní skutečnosti promítla pohledávka za zřizovatelem ve výši 17,80 tis. Kč, která se týká dokrytí rozdílu skutečných odpisů DHM vzhledem ke schválenému odpisovému plánu na rok 2008. Tento rozdíl bude dokryt v roce 2009 v rámci finančního vypořádání roku 2008.

Upravený rozpočet KÚMSK ve výši 16 260 tis. Kč představuje vzhledem ke schválenému rozpočtu snížení o 64 tis. Kč. Hlavními důvody bylo snížení prostředků na platy, snížení odvodů na pojistné, FKSP a ostatních běžných nákladů.

Graf 4.3 Celkový přehled výnosů v roce 2008 v %

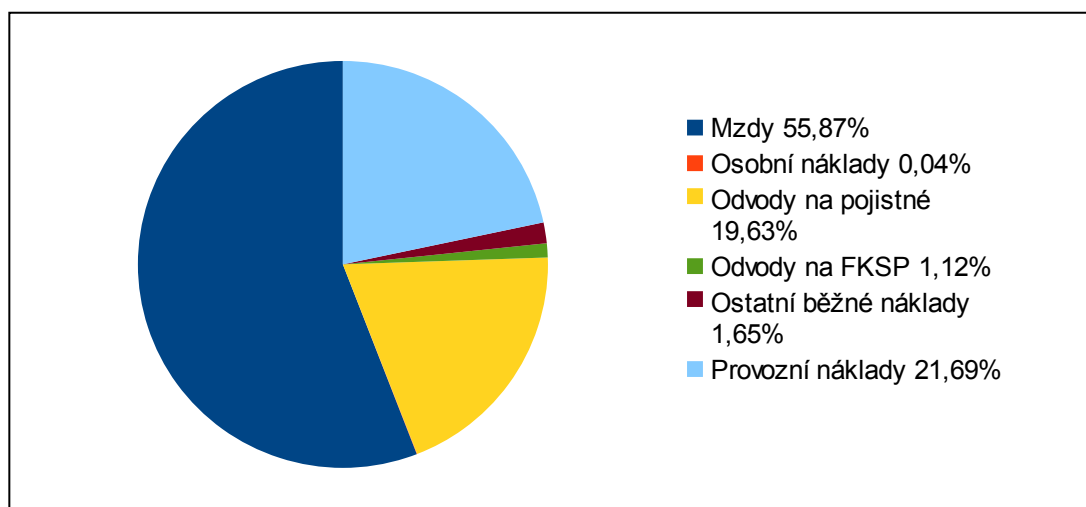
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2008 - Vlastní zpracování

Největším výnosem základní školy v roce 2008 byly dotace KÚMSK ve výši 16 260 tis. Kč, které tvořily 77,95 % celkových výnosů. Druhým největším výnosem byly dotace zřizovatele SMO - MOb Poruba ve výši 3 319,99 tis. Kč.

Položku ostatní výnosy s částkou 1 235,55 tis. Kč tvořily např. tržby za stravné, kde byl v porovnání s rokem 2007 zaznamenán nárůst o 71 tis. Kč, a to zejména z důvodu navýšení ceny stravného. Dále sem patří tržby z pronájmu bytu, tělocvičny a jiných místností v budově školy, kdy škola získala pronájmem celkem 85 tis. Kč, tržby za prodané bezkontaktní čipy (15,18 tis. Kč) a jiné výnosy.

V účetní položce zúčtování fondů se promítlo použití darovaných prostředků na krytí výdajů souvisejících s nákupem hygienického materiálu pro žáky.

Graf 4.4 Celkový přehled nákladů v roce 2008 v %

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2008 - Vlastní zpracování

Nejvýznamnější nákladovou položkou školy v roce 2008 byly mzdové náklady ve výši 11 600,91 tis. Kč.

Další v pořadí byly provozní náklady, které tvořily 21,69 % celkových nákladů a v peněžním vyjádření tvořily částku 4 503,16 tis. Kč. Náklady na energie se oproti roku 2007 snížily, a to zejména z důvodu úspory nákladů za tepelnou energii. Tento pokles činil 183 tis. Kč. Za spotřebu materiálu byla dána do nákladů částka o 38 tis. Kč vyšší než v roce 2007, a to zejména z důvodu vyšších nákladů na potraviny a čisticí prostředky.

Třetí největší položku nákladů organizace tvořily odvody na pojistné ve výši 4 075,74 tis. Kč.

Tabulka 4.4 Peněžní fondy v roce 2008

tis. Kč

	Fond odměn	Fond FKSP	Rezervní fond	Investiční fond	Ostatní fin. fondy
Stav k 1.1.2008	17,40	246,61	46,83	306,32	0
Příděl z VH	0	-	44,14	0	-
Tvorba	0	232,02	-	299,83	-
Dary	0	0	16,50	63,00	16,90
Čerpání	0	309,42	12,00	407,42	12,90
Stav k 31.12.2008	17,40	169,21	95,47	261,73	4,00

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2008- Vlastní zpracování

Zdroje investičního fondu tvořily odpisy dlouhodobého majetku a dar SRPŠ. Tyto prostředky se použily na nákup dvou kusů interaktivních tabulí, myčky nádobí a elektrického kotle do školní jídelny.

Prostředky z rezervního fondu, které byly získány prostřednictvím kladného hospodářského výsledku za rok 2007 a příjmem darů škole byly využity na nákup kancelářských a hygienických potřeb.

Fond kulturních a sociálních potřeb použil finanční prostředky jako příspěvek na kulturní, tělovýchovné a sportovní akce, dále na příspěvek na stravování, na penzijní připojištění aj.

Zdroje ostatních finančních fondů tvořily dary soukromých firem V. Kot a Dalkia a také dary SRPŠ. Tyto prostředky byly využity na krytí částečných nákladů žáků na školu v přírodě, krytí nákladů na lyžařský zájezd a krytí nákladů spojených s kulturní, sportovní a vzdělávací činností.

4.3 Hospodaření školy za rok 2009

Tabulka 4.5 Dotace na rok 2009

tis. Kč

Druh příspěvku	Schválený rok 2009	Upravený rok 2009	Poskytnuto k 31.12.2009	Pohle- dávka	Účet 691
SMO - MOb Poruba					
Neinvestiční dotace	3 100,00	3 252,24	3 252,24	12,36	3 264,60
CELKEM					

z toho:					
provozní dotace	3 100,00	3 100,00	3 100,00	12,36	3 112,36
neinvestiční účel. dotace	-	152,24	152,24		152,24
KÚMSK					
Neinvestiční dotace	15 698,00	16 675,00	16 675,00		16 675,00
CELKEM					
z toho:					
prostředky na platy	11 264,00	11 936,79	11 936,79		
ostatní osob. náklady		10,00	10,00		
ostatní (pojistné + FKSP + ost. běžné náklady)	4 434,00	4 728,21	4 728,21		
CELKEM	18 798,00	19 927,24	19 927,24	12,36	19 939,60

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2009 - Vlastní zpracování

Schválený rozpočet příspěvků pro rok 2009 ve výši 18 798 tis. Kč byl upraven na konečnou výši 19 939,60 tis. Kč. Tato konečná úprava vykazuje celkové zvýšení o 1 141,60 tis. Kč.

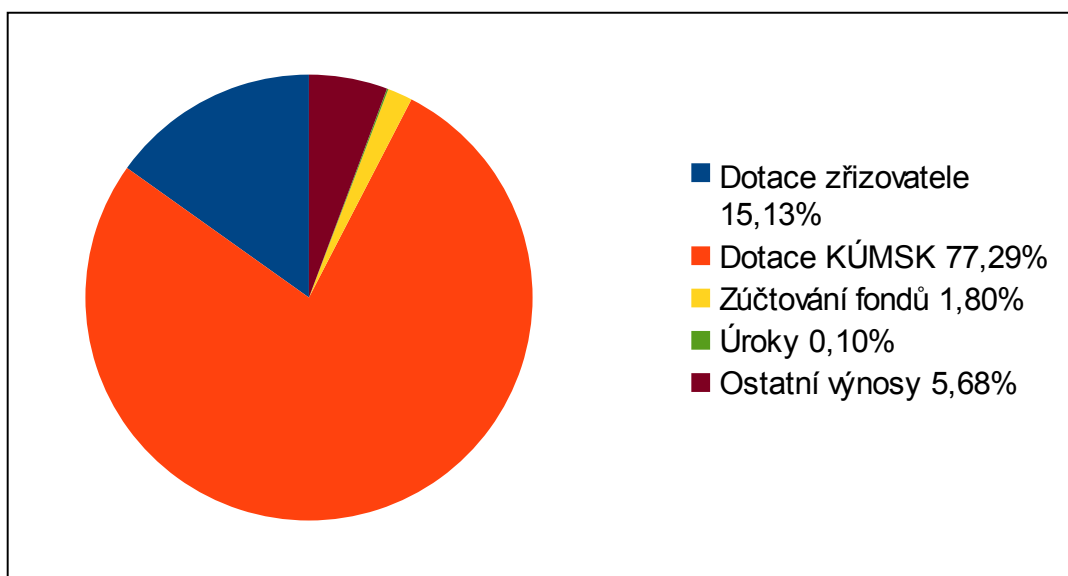
Upravený rozpočet SMO - MOB Poruba ve výši 3 264,60 tis. Kč představuje vzhledem ke schválenému rozpočtu zvýšení o 164,60 tis. Kč. Z této částky byl poskytnut účelový příspěvek na pokrytí nákladů na plavání dětí ve výši 95,24 tis. Kč, dále 37 tis. Kč na opravu osvětlení školního hřiště a příspěvek na dokrytí úhrady za elektrickou energii pro školní hřiště ve výši 20 tis. Kč. Kromě účelových příspěvků se do účetní skutečnosti promítla pohledávka za zřizovatelem ve výši 12,36 tis. Kč, která se týkala dokrytí rozdílu skutečných odpisů DHM vzhledem ke schválenému odpisovému plánu na rok 2009. Tento rozdíl bude dokryt v roce 2010 v rámci finančního vypořádání roku 2009.

Schválený rozpočet KÚMSK ve výši 15 698 tis. Kč byl v průběhu roku 2009 navýšen o 1 133 tis. Kč a zároveň snížen o 125 tis. Kč. Navýšení se týkalo poskytnutí

prostředků rozvojových programů na platy ve výši 1 085 tis. Kč a neinvestiční účelové dotace MŠMT ve výši 48 tis. Kč na školní vybavení pro žáky prvního ročníku.

Snížení prostředků souviselo se změnou výše prostředků na platy, snížení odvodů na pojistné, FKSP a ostatních běžných nákladů.

Graf 4.5 Celkový přehled výnosů v roce 2009 v %

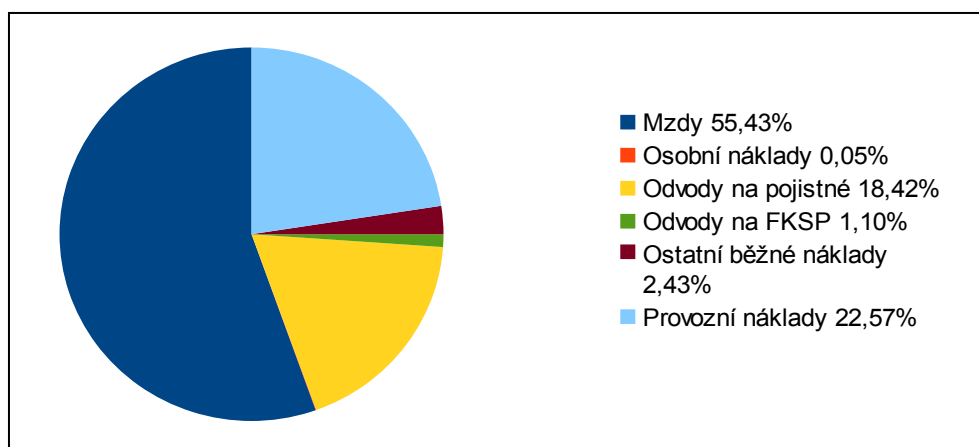
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2009 - Vlastní zpracování

Z celkové částky výnosů činila dotace KÚMSK největší procento, a to 77,29 %, v peněžním vyjádření se jednalo o částku 16 675 tis. Kč. Dotace SMO - MOB Poruba tvořila 15,13 % celkových výnosů, tedy 3 264,60 tis. Kč.

Ostatní výnosy ve výši 5,68 % celkových výnosů byly tvořeny např. pronájmy bytových a nebytových prostor, kdy škola získala pronájmem celkem 92 tis. Kč, z toho čisté nájemné činilo 42 tis. Kč. Další výnosovou položkou byly tržby za stravné, kde byl v porovnání se stejným obdobím roku 2008 zaznamenán mírný pokles o 12 tis. Kč, což souviselo s úbytkem strávníků.

Zúčtování fondů ve výši 388 tis. Kč zahrnovalo použití prostředků z fondu rezerv ve výši 128 tis. Kč a čerpání prostředků ve výši 260 tis. Kč z investičního fondu.

Graf 4.6 Celkový přehled nákladů v roce 2009 v %

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2009 - Vlastní zpracování

Jak vyplývá z grafu 4.6 největší procento nákladů (55,43 %) roku 2009 tvořily mzdy a to ve výši 11 936,79 tis. Kč

Provozní náklady tvořily 22,57 % celkových nákladů a v peněžním vyjádření se jednalo o částku 4 859,90 tis. Kč. Největší část provozních nákladů tvořily energie (1 787,50 tis. Kč), oproti roku 2008 se zvýšily celkem o 120 tis. Kč. Důvodem bylo zvýšení spotřeby tepelné a elektrické energie a zvýšení cen. Položka - spotřeba materiálu vykazuje ve srovnání s rokem 2008 zvýšení celkem o 170 tis. Kč, a to zejména z důvodu zapojení prostředků rezervního fondu ve výši 128 tis. Kč a vyšších nákladů na pořízení drobného majetku např. nábytku pro kabinet hudební výchovy, PC, tiskárny aj.

Odvody na pojistné tvořilo sociální, zdravotní pojištění a sociální náklady. Jednalo se o částku 3 966,36 tis. Kč, což představovalo 18,42% celkových nákladů.

Tabulka 4.6 Peněžní fondy v roce 2009

tis. Kč

	Fond odměn	Fond FKSP	Rezervní fond	Investiční fond
Stav k 1.1.2009	17,40	169, 21	95,48	261,72
Příděl z VH	20	-	77,23	0
Tvorba	0	238,74	-	284,40
Dary	0	0	13	0
Čerpání	0	308,55	128,00	260,42
Stav k 31.12.2009	37,40	99,39	57,71	286,12

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2009 - Vlastní zpracování

Organizace v roce 2009 používala investiční fond, rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb.

Zdrojem investičního fondu byly odpisy dlouhodobého majetku ve výši 284,40 tis. Kč, z toho 260 tis. Kč bylo použito na opravy a udržování.

Rezervní fond získal prostředky rozdělením výsledku hospodaření a příjmem darů. Využil je ke krytí zvýšených nákladů na nákup majetku a na nákup hygienického materiálu pro žáky.

Prostředky fondu FKSP byly použity zejména pro kulturní, tělovýchovné a sportovní akce, pro příspěvek na stravování, příspěvek odborové organizaci aj.

Fond odměn byl ve sledovaném období změněn jen přidělem rozděleného výsledku hospodaření za rok 2008.

4.4 Hospodaření školy za rok 2010

Tabulka 4.7 Dotace na rok 2010

tis.Kč

Druh příspěvku	Schválený rok 2010	Upravený rok 2010	Poskytnuto k 31.12.2010	Pohle- dávka	Účet 691
SMO - MOb Poruba					
Neinvestiční dotace	3 000,00	3 113,03	3 113,03	17,64	3 130,67
CELKEM					
z toho:					
provozní dotace	3 000,00	3 000,00	3 000,00	17,64	3 017,64
neinvestiční účel. dotace	-	113,03	113,03		113,03
KÚMSK					
Neinvestiční dotace	15 496,00	15 188,00	15 188,00		15 188,00
CELKEM					

z toho:					
prostředky na platy	11 171,00	10 926,00	10 926,00		
ostatní osob. náklady		0	0		
ostatní (pojistné + FKSP + ost.běžné náklady)	4 325,00	4 262,00	4 262,00		
CELKEM	18 496,00	18 301,03	18 301,03	17,64	18 318,67

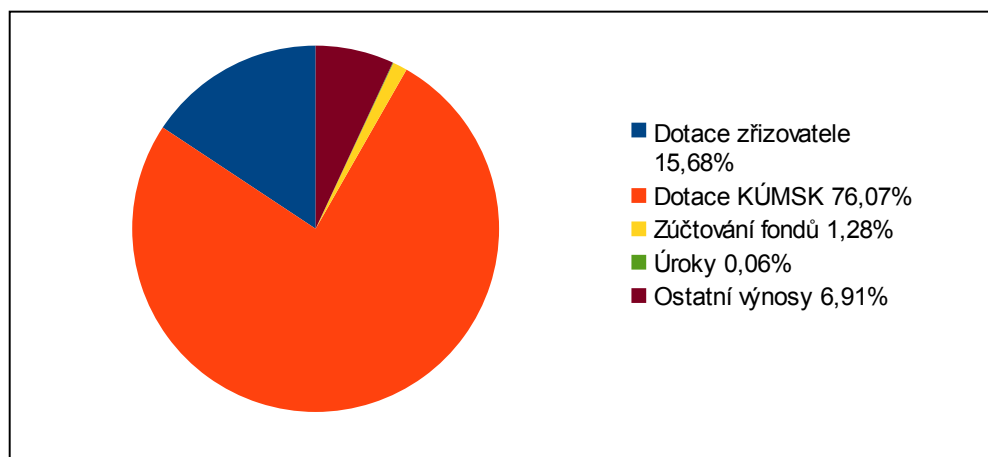
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2010 - Vlastní zpracování

Schválený rozpočet neinvestičních příspěvků pro rok 2010 ve výši 18 496 tis. Kč byl upraven na konečnou výši 18 318,67 tis. Kč. Tato konečná úprava rozpočtu vykazuje celkové snížení o 177,33 tis. Kč.

Upravený rozpočet SMO - MOB Poruba ve výši 3 130,67 tis. Kč představuje vzhledem ke schválenému rozpočtu ve výši 3 000 tis. Kč zvýšení o 130,67 tis. Kč. Důvodem bylo zvýšení dotací na pokrytí nákladů spojených s výukou plavání dětí (93,03 tis. Kč), příspěvek na dokrytí úhrady za elektrickou energii pro školní hřiště (20 tis. Kč) a dotace na dokrytí skutečných odpisů dlouhodobého hmotného majetku (17,64 tis. Kč).

Schválený rozpočet KÚMSK ve výši 15 496 tis. Kč byl v průběhu roku 2010 navýšen o 73 tis. Kč a zároveň snížen o 381 tis. Kč. Navýšení se týkalo běžných nákladů ve výši 31 tis. Kč a dotace MŠMT ve výši 42 tis. Kč na školní vybavení pro žáky prvního ročníku. Snížení prostředků souviselo se změnou výše prostředků na platy.

Graf 4.7 Celkový přehled výnosů v roce 2010 v %

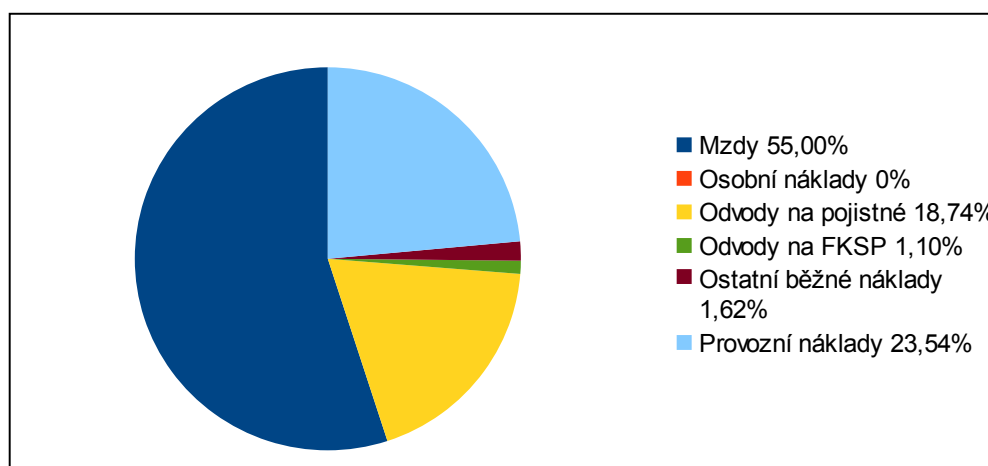
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2010 - Vlastní zpracování

Největší položkou výnosů, stejně jako v minulých třech letech, byly dotace KÚMSK ve výši 15 188 tis. Kč a dotace zřizovatele SMO - MOB Poruba 3 130, 67 tis. Kč.

Největší část ostatních výnosů tvořily výnosy z prodeje služeb (964,71 tis. Kč), výnosy z pronájmu bytových a nebytových prostor (141,15 tis. Kč). Výrazně vyšší oproti minulému období byly poplatky rodičů na školní družinu a výnosy z akcí, které škola pořádala pro své žáky.

Zúčtování fondů ve výši 255,58 tis. Kč zahrnovalo použití prostředků z fondu rezerv (25,58 tis. Kč), z investičního fondu (200 tis. Kč) a z fondu odměn (30 tis. Kč).

Graf 4.8 Celkový přehled nákladů v roce 2010 v %

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2010 - Vlastní zpracování

Mzdové náklady byly v roce 2010 největší položkou celkových nákladů školy a v peněžním vyjádření se jednalo o částku 10 926 tis. Kč.

Provozní náklady činily 4 676,01 tis. Kč a tvořily 23,54 % celkových nákladů. Organizaci se navýšily náklady za spotřebu energií oproti roku 2009 celkem o 176 tis. Kč, naopak ve spotřebě materiálu se náklady snížily o 276 tis. Kč. Součástí provozních nákladů je např. položka opravy a udržování s čerpáním ve výši 377 tis. Kč. Opravy lze rozčlenit na opravy nemovitého majetku (295 tis. Kč) a opravy movitého majetku (82 tis. Kč).

Tabulka 4.8 Peněžní fondy v roce 2010

tis.Kč

	Fond odměn	Fond FKSP	Rezervní f. ze ZVH	Rezervní f. z ost. titulů	Investiční fond
Stav k 1.1.2010	37,40	99,39	56,21	1,50	286,12
Příděl z VH	8,02	-	32,06	-	0
Tvorba	-	219,67	-	-	188,14
Dary	-	-	-	25,58	-
Investiční transfer	-	-	-	-	100,00
Čerpání	30,00	247,16	0	25,58	461,18
Stav k 31.12.2010	15,42	71,90	88,27	1,50	113,09

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2010 - Vlastní zpracování

K 1.1.2010 byl stav investičního fondu 286,12 tis. Kč. Během roku byl navýšen o odpisy dlouhodobého majetku ve výši 188,14 tis. Kč a o dotace zřizovatele 100 tis. Kč. Tyto prostředky se využily na nákup plynového kotle a na opravy a údržbu nemovitého majetku.

Zdrojem pro rezervní fond z ostatních titulů byly příjmy peněžitých darů škole (25,58 tis. Kč), které byly následně čerpány na nákup koberců do tříd, na náklady související s 55. výročí školy, na poplatek za zapojení žáků do programu „Ekoškola“, na nákup hygienických potřeb aj.

Základní přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb v celkové výši 219,67 tis. Kč byly využity např. na příspěvek na stravování (69,70 tis. Kč), sportovní akce (41,54 tis. Kč), kulturní akce školy (33,84 tis. Kč), peněžní dary (21 tis. Kč) aj.

4.5 Hospodaření školy za rok 2011

Tabulka 4.9 Dotace na rok 2011

tis. Kč

Druh příspěvku	Schválený rok 2011	Upravený rok 2011	Poskytnuto k 31.12.2011	Pohle- dávka	Účet 691
SMO - MOb Poruba					
Neinvestiční dotace	3 000,00	3 115,61	3 115,61	15,43	3 131,04
CELKEM					
z toho:					
provozní dotace	3 000,00	3 000,00	3 000,00	15,43	3 015,43
neinvestiční účel. dotace	0	115,61	115,61		115,61
KÚMSK					
Neinvestiční dotace	14 309,00	14 907,00	14 907,00		14 907,00
CELKEM					
z toho:					
prostředky na platy	10 422,00	10 831,00	10 831,00		
ostatní osob. náklady		0	0		
ostatní (pojistné + FKSP + ost.běžné náklady)	3 887,00	4 076,00	4 076,00		
CELKEM	17 309,00	18 022,61	18 022,61	15,43	18 038,04

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2011- Vlastní zpracování

Schválený rozpočet příspěvků pro rok 2011 ve výši 17 309 tis. Kč byl upraven na konečnou výši 18 038,04 tis. Kč. Rozpočtová úprava vykazovala zvýšení o 794 tis. Kč, a to zejména o účelové prostředky.

Upravený rozpočet SMO - MOB Poruba ve výši 3 131,04 tis. Kč představuje vzhledem ke schválenému rozpočtu ve výši 3 000 tis. Kč zvýšení o 131,04 tis. Kč, a to o tyto účelové příspěvky: dotace na pokrytí nákladů na plavání dětí (92,61 tis. Kč), příspěvek na dokrytí úhrady za elektrickou energii pro školní hřiště (23 tis. Kč) a dotace na dokrytí skutečných odpisů dlouhodobého hmotného majetku (15,43 tis. Kč).

Rozpočet KÚMSK ve výši 14 309 tis. Kč byl navýšen o 598 tis. Kč. Důvodem navýšení bylo zvýšení prostředků na platy včetně odvodů (111 tis. Kč), dále účelová dotace v rámci rozvojového programu „Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním“ ve výši 440 tis. Kč a účelové dotace MŠMT ve výši 47 tis. Kč na školní vybavení pro žáky prvního ročníku.

Tabulka 4.10 Transfer z dotace ESF

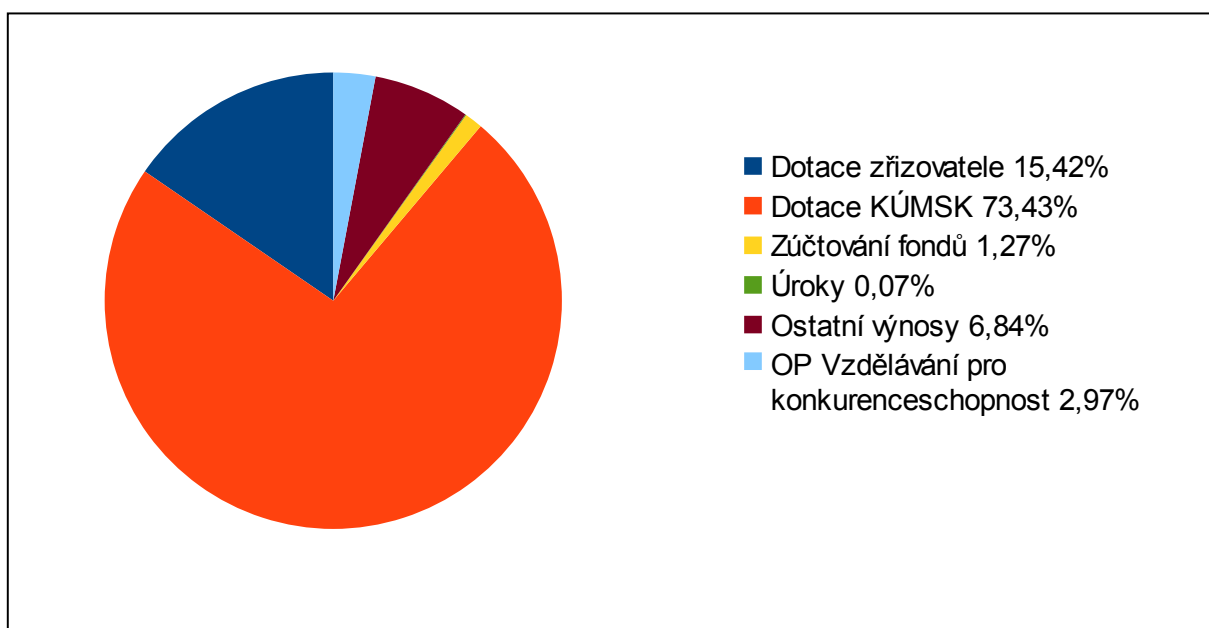
tis. Kč

	Schválený na rok 2011	Poskytnuto k 31.12.2011
Neinvestiční transfer z rozpočtu zřizovatele	2 118,825	1 271,295

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2011- Vlastní zpracování

Na základě rozpočtových úprav byl škole přidělen příspěvek v rámci operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ ve výši 1 271,295 tis. Kč. Tyto finanční prostředky představují první zálohu dotace z celkového objemu 2 118,825 tis. Kč.

Graf 4.9 Celkový přehled výnosů v roce 2011 v %

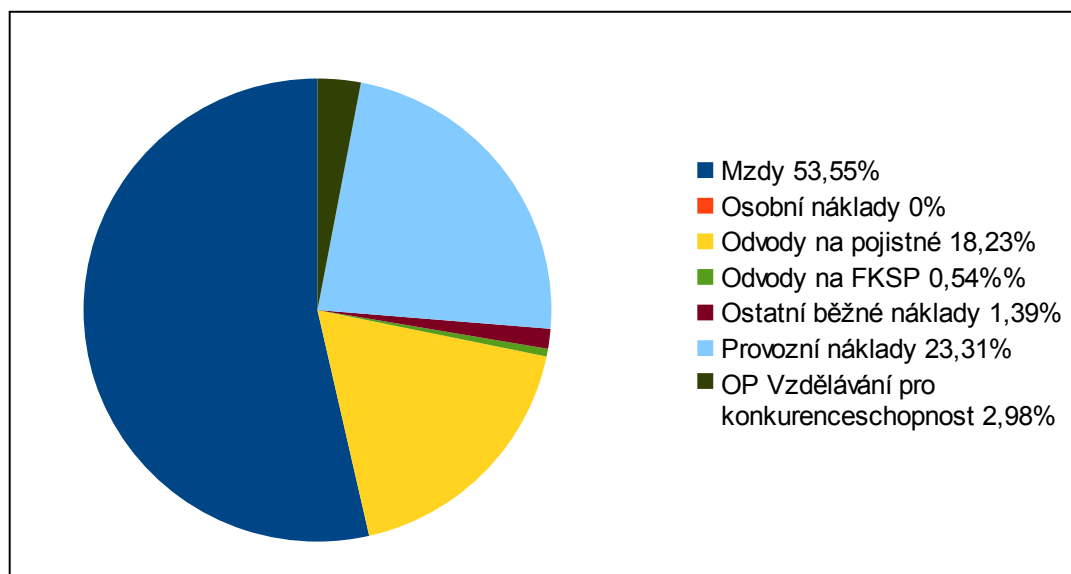
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2011 - Vlastní zpracování

Největší procento výnosů (73,43 %) tvořila dotace KÚMSK ve výši 14 907 tis. Kč a dotace zřizovatele v peněžním vyjádření 3 131,04 tis. Kč (15,42 %). Položku ostatní výnosy ve výši 1 388,31 tis. Kč tvořily:

- výnosy z prodeje služeb (1 060,34 tis. Kč)
- výnosy z pronájmu (170,25 tis. Kč)
- výnosy z prodaného zboží (12,12 tis. Kč)
- jiné výnosy z vlastních výkonů (117,90 tis. Kč)
- ostatní výnosy z činnosti (27,70 tis. Kč)

Do položky zúčtování fondů bylo zařazeno použití prostředků z fondu rezerv ve výši 5 tis. Kč, z investičního fondu ve výši 200 tis. Kč a z fondu odměn ve výši 52 tis. Kč.

Graf 4.10 Celkový přehled nákladů v roce 2011 v %

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2011- Vlastní zpracování

Stejně jako ve všech předchozích sledovaných letech i v roce 2011 tvořily mzdové náklady nejvyšší procento celkových nákladů organizace a to 53,55 %, v peněžním vyjádření 10 831 tis. Kč.

Mezi nejvýznamnější provozní náklady patřila spotřeba energií s částkou 2 058,70 tis. Kč, kde se oproti roku 2010 zvýšily náklady o 95 tis. Kč z důvodu vyšší spotřeby tepelné energie. Další významnou položkou provozních nákladů byla spotřeba materiálu, kde byl např. pořízen drobný dlouhodobý majetek celkem ve výši 39 tis. Kč. Realizace některých plánovaných nákupů DHMK byla odložena na rok 2012 z úsporných důvodů.

Tabulka 4.11 Peněžní fondy v roce 2011

tis. Kč

	Fond odměn	Fond FKSP	Rezervní f. ze ZVH	Rezervní f. z ost. titulů	Investiční fond
Stav k 1.1.2010	15,42	71,90	88,27	1,50	113,09
Příděl z VH	80,00	-	21,14	-	-
Tvorba z odpisů	-	-	-	-	248,12
Dary	-	-	-	17,99	-

Zákl. přiděl do FKSP	-	110,42	-	-	-
Čerpání	52,00	-	0	5,00	292,53
Stav k 31.12.2010	43,42	30,16	109,41	14,49	68,68

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy za rok 2011- Vlastní zpracování

Zdrojem investičního fondu ve sledovaném roce byly odpisy dlouhodobého majetku ve výši 248,12 tis. Kč. Prostředky z tohoto fondu se následně použily na zálohový datový server a opravy a údržbu nemovitého majetku.

Fond kulturních a sociálních potřeb měl základní přiděl 110,42 tis. Kč a stejně jako v minulých letech byl využit na příspěvek na stravování, příspěvek na penzi, peněžní dary, kulturní akce a příspěvek odborové organizaci.

5 Zhodnocení analýzy, návrhy a doporučení

5.1 Zhodnocení analýzy hospodaření

V předcházející části bakalářské práce byla provedena analýza hospodaření základní školy v rozmezí jednotlivých let 2007-2011. Nyní budou tyto zjištěné skutečnosti porovnávány v celkovém pětiletém období.

Tabulka 5.1 Hospodářský výsledek v letech 2007-2011

tis. Kč

	2007	2008	2009	2010	2011
Výnosy	21 505,25	20 860,39	21 574,98	19 965,15	20 299,88
Náklady	21 461,11	20 763,16	21 534,90	19 864,01	20 223,53
HV	44,14	97,23	40,08	101,14	76,35

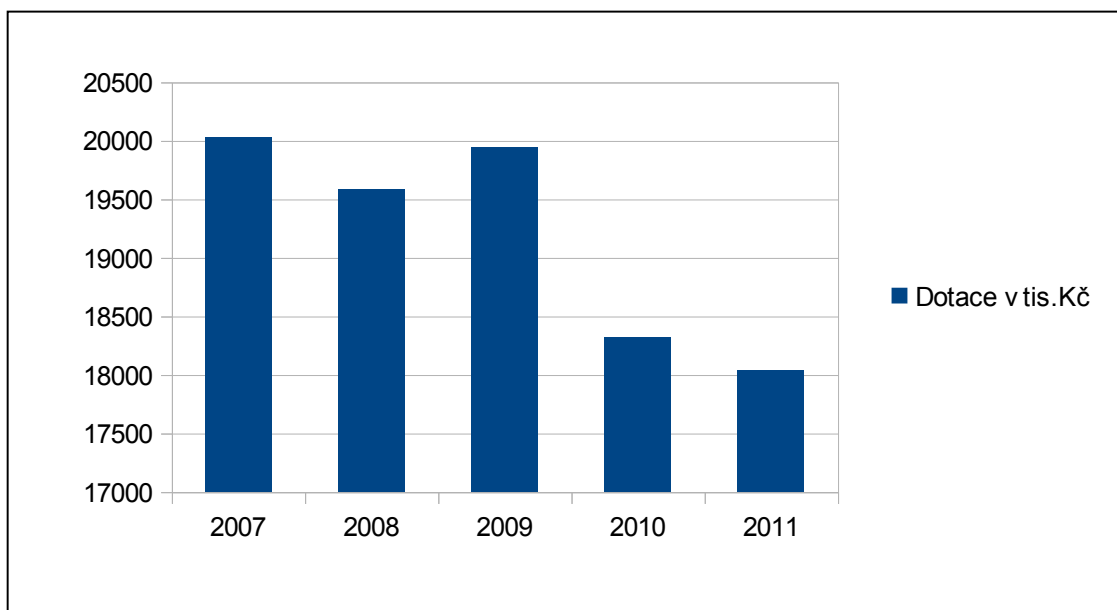
Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy v letech 2007-2011 - Vlastní zpracování

Ve všech sledovaných letech hospodařila organizace vždy se zlepšeným výsledkem hospodaření. Jeho celková hodnota za pětileté období byla ve výši 358,94 tis. Kč, průměrná hodnota byla tedy 71,79 tis. Kč. Nejlepšího výsledku dosáhla organizace v roce 2010 a to 101,14 tis. Kč. Tento výsledek výrazně ovlivnilo zapojení

fondů do rozpočtu, odložení nákupu drobného hmotného majetku na rok 2011 a zisk z doplňkové činnosti. Naopak nejnižší výsledek hospodaření vykázala škola v roce 2009. Hospodářský výsledek byl ve všech letech rozdělen do rezervního fondu (168,94 tis. Kč) a do fondu odměn (190 tis. Kč).³⁴

Graf 5.1 Dotace roku 2007-2011

tis.Kč

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy v letech 2007-2011 - Vlastní zpracování

Finanční prostředky ve formě dotací jsou pro organizaci velmi důležité, bez těchto příjmů by nemohla zabezpečovat svůj chod.

Dotace škola získávala převážně ze dvou zdrojů a to z krajského úřadu Moravskoslezského kraje a od zřizovatele školy SMO - MOb Poruba. Příspěvky od zřizovatele byly každoročně použity na neinvestiční účelové dotace v celkové výši 744,84 tis. Kč a na provozní náklady školy ve výši 15 100 tis. Kč. Z neinvestiční účelové dotace byl v roce 2007 financován projekt „EKO - týden pro kamarádku přírodu“ ve výši 84,90 tis. Kč, dále v roce 2008 projekt „Moderní multimediální učebna“ ve výši 100 tis. Kč. Na žáky velmi oblíbený projekt výuky plavání přispěl zřizovatel ve sledovaném pětiletém období částkou 401,94 tis. Kč. Největší část dotací KÚMSK v letech 2007-2011 byla využita na mzdy a to v celkové

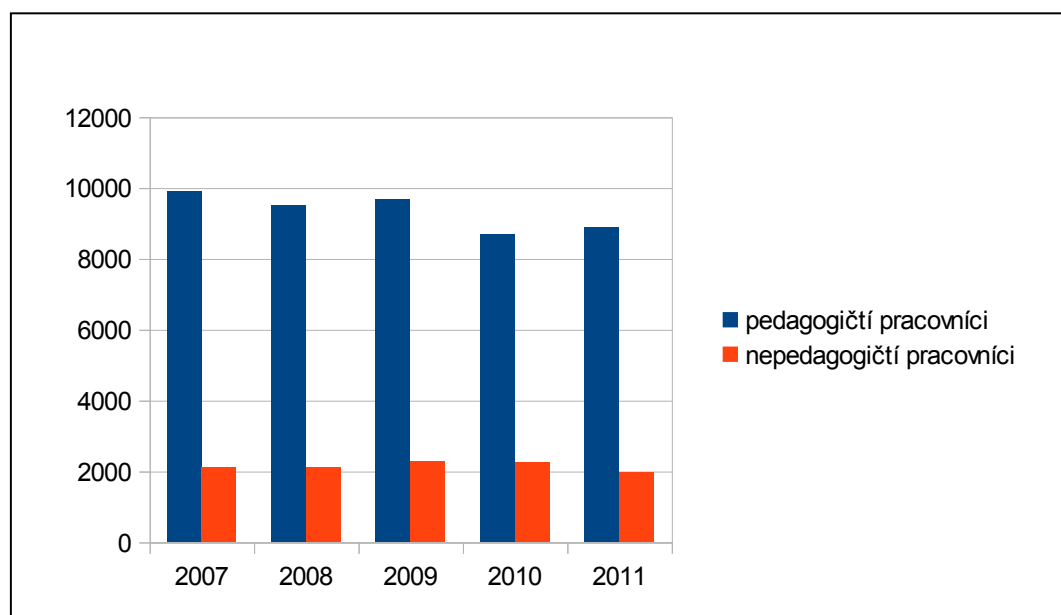
34 Příloha č.2 Výnosy, náklady a HV v letech 2007-2011

výši 57 281,77 tis. Kč, kdy největší částka byla vyplacena v roce 2007 (11 987 tis. Kč).

V roce 2011 byl škole přidělen transfer z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v celkové výši 2 118,825 tis. Kč, kdy jednotlivé platby se realizují průběžně podle probíhajících aktivit projektu. Cílem tohoto programu je zvyšování kvality ve vzdělávání, rovné příležitosti dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení.

Graf 5.2 Mzdové náklady roku 2007-2011

tis. Kč

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy v letech 2007-2011 - Vlastní zpracování

Tabulka 5.2 Počet žáků a tříd roku 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Počet žáků	470	443	424	400	381
Počet tříd	21	21	19	18	17

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy v letech 2007-2011 - Vlastní zpracování

V oblasti nákladů jsou každoročně nejvyšší položkou mzdové náklady. Graf 5.2 porovnává mzdové náklady pedagogických a nepedagogických pracovníků školy ve sledovaném pětiletém období. Jak je patrné, mzdy pracovníků školy mírně klesají, a to hlavně z důvodu snižování počtu žáků (viz. tabulka 5.2).

Tabulka 5.3 Tvorba a čerpání FKSP v letech 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Tvorba v tis. Kč	239,74	232,02	238,74	219,67	110,42
Čerpání v tis. Kč	291,79	309,42	308,55	247,16	152,15
Čerpání v %	121,71	133,36	129,24	112,52	137,80

Zdroj: Rozbor hospodaření základní školy v letech 2007-2011 - Vlastní zpracování

Nejvíce finančních prostředků bylo z fondu kulturních a sociálních potřeb čerpáno v roce 2011, nejméně v roce 2010. Nejvýznamnější položkou byl příspěvek na tělovýchovné a kulturní rekreace, kdy celkem ve všech letech bylo čerpáno 446,23 tis. Kč. Druhou položkou byl příspěvek na stravování ve výši 346,26 tis. Kč a další významnou položkou penzijní připojištění v peněžní hodnotě 282,60 tis. Kč.

5.2 Návrhy a doporučení na zlepšení

Nejdůležitější pro hospodaření školy je výše finančních prostředků, které během roku získá. Největší část těchto příjmů plyne ze státního rozpočtu, z rozpočtu zřizovatele a také z Evropských fondů. Důležitým zdrojem financování jsou rovněž peněžní prostředky, které si škola vytvoří svou vlastní činností. Všechny tyto vyjmenované příjmy organizaci slouží ke krytí nákladů spojených s chodem školy.

Mzdy, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu, tvoří největší část nákladů organizace. V letech 2010 a 2011 došlo ke snížení dotace z důvodu poklesu počtu žáků a tím i výkonu, podle kterého se financování odvíjí. Dotace od zřizovatele jsou určeny na provozní náklady školy, kde mezi nejvýznamnější patří náklady na energie, které hlavně v posledních třech letech výrazně stouply.³⁵ Z tohoto důvodu byl ze strany zřizovatele rozpočet upraven dle potřeb školy.

Další významnou nákladovou položkou ve sledovaném období byly opravy. Základní škola Komenského se nachází v chráněné památkové zóně obce Poruba a proto je nutné dodržovat historický ráz budovy tak, aby zapadal do celkové historické

35 Příloha č. 3: Spotřeba energií v letech 2007-2011

zástavby. Škola má štukovou výzdobu fasády, proto nelze objekt zateplit. V minulém období došlo k výměně všech oken a k instalaci termoventilů pro regulaci vytápění.

Důležité pro základní školu je získávání finančních prostředků vlastní činností. Největší část těchto příjmů tvoří pronájmy bytových a nebytových prostor a umožnění stravování cizím strávníkům ve školní jídelně.

Škola ve sledovaném období vykazovala každoročně kladný hospodářský výsledek. Přesto je stále nutné hledat další možnosti ke zvyšování příjmů organizace. Mým doporučením je zapojení školy do dalších rozvojových programů Evropské unie, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy či kraje. Přínosem těchto programů je nejen získávání finančních prostředků na provoz školy, ale také zkvalitnění výuky a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Dalším návrhem je pronájem učeben s interaktivními tabulemi pro různá školení a odborné semináře, které by mohly zajistit potřebné finanční prostředky do rozpočtu organizace. Další možností je získání darů od státních i soukromých organizací.

6 Závěr

Teoretická část bakalářské práce byla zaměřena na podstatu hospodaření a financování základních škol v České republice, přičemž pozornost byla kladena na důležitost a významnost českého školství. V současné době je vzdělání považováno za základ pro budoucí postavení jedince ve společnosti, což je důležité si uvědomit. Role vzdělávání již od předškolního věku je tedy velmi zásadní pro další rozvoj dítěte. Z tohoto důvodu je nutné usilovat o maximálně efektivní alokaci finančních výdajů ve školství.

Financování vzdělávání je vícezdrojové a převážná část finančních prostředků plyne ze státního rozpočtu, z příspěvku zřizovatele a z vlastní činnosti. V současné době je pro stanovení výše dotace rozhodující určení počtu jednotek výkonu, které představují počet vyučovaných žáků. Prostředky je možné také získat z fondů Evropské unie a jsou primárně určeny pro školy a školská zařízení, které si o dotaci požádají. Je více než jasné, že každý členský stát nese odpovědnost za obsah výuky a za organizaci vzdělávání. Z tohoto důvodu se členské země navzájem propojují. Jednotlivé programy mohou být součástí tématických operačních programů či regionálních operačních programů.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit hospodaření konkrétní základní školy, jejímž zřizovatelem je obec a doporučit možná zlepšení. K dosažení tohoto cíle bylo použito metody popisu, analýzy a komparace. Pro tento účel byla vybrána Základní škola Poruba, Komenského 13/668, jejímž zřizovatelem je městský obvod Poruba.

Praktická část práce zahrnovala analýzu této příspěvkové organizace v období let 2007-2011, přičemž každý rok byl hodnocen zvlášť. Hlavní pozornost byla věnována dotacím krajského úřadu a zřizovatele, dále výnosům a nákladům a hospodaření s peněžními fondy. V další části práce byly tyto získané údaje porovnány v celkovém pětiletém období a byly uvedeny návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření.

I když se tato práce zabývala hlavně finančními toky ve školství, je nutno říci, že cílem školy není tvorba zisku, ale především poskytnutí veřejné služby. Úroveň školství závisí na lidech, kteří s dětmi každodenně pracují, předávají jim kulturní dědictví země a uvádějí je do světa dospělých.

Seznam použité literatury

HALÁSEK, Dušan a David LENERT. *Ekonomika veřejného sektoru*. Ostrava: VŠB- TU Ostrava, 2008. ISBN 978-80-248-1854-2.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-29-3.

VALENTA, J. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem*. 4.vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 798 s. ISBN 978-80-7263-530-6.

VALIŠOVÁ, Alena a Hana KASÍKOVÁ. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.

Internetové zdroje a ostatní

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Mezinarodní standartní klasifikace vzdělávání-ISCED*. [online]. ČSÚ: [30.3.2012]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/mezinarodni_standardni_klasifikace_vzdelavani_isced_

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY. PČR: *Listina základních práv a svobod*. [online]. PČR: [29.3.2012]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. MŠMT: [29.3.2012]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA KOMENSKÉHO. *O škole*. [online]. [29.3.2012]. Dostupné z: <http://www.zskomenskehoporuba.cz/doc.html>

KNIŽÁTKOVÁ, Iveta. *Hospodaření příspěvkové organizace- základní škola*. Ostrava, 2011. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská- Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra veřejné ekonomiky

Seznam interních materiálů

Rozbor hospodaření Základní školy Poruba za rok 2007

Rozbor hospodaření Základní školy Poruba za rok 2008

Rozbor hospodaření Základní školy Poruba za rok 2009

Rozbor hospodaření Základní školy Poruba za rok 2010

Rozbor hospodaření Základní školy Poruba za rok 2011

Seznam zkratek

DiS	Diplomovaný specialista
DHM	Drobný hmotný majetek
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
KÚMSK	Krajský úřad Moravskoslezského kraje
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OP	Operační program
Sb.	Sbírka zákonů
SMO - MOb	Statutární město Ostrava- Městský obvod Poruba
SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
UNESCO	Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu
VH	Výsledek hospodaření
ZŠ	Základní škola

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....
Pavλίna Skotnicová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Fotografie Základní školy Komenského, Ostrava - Poruba

Příloha č. 2 Výnosy, náklady a HV v letech 2007-2011

Příloha č. 3 Spotřeba energií v letech 2007-2011